

Barátosi József:

Megnyílt a „Barlangtani Múzeum” Budapesten

1961. április 30-án adta át a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat a „Vármúzeumnak” a berendezett BARLANGTANI MÚZEUMOT továbbfejlesztés és a nagyközönség részére való nyitvatartás céljából. A Vármúzeum — teljes nevén Budapesti Történeti Múzeum — részéről az új létesítményt dr. Szilágyi János főigazgató-helyettes vette át, és megígérte, hogy a múzeum új területére, a karszt és a barlangok kutatására, a Barlangtani Múzeumon keresztül maguk is gondot fordítanak. Kérte azonban a barlangi múzeumrészelet átadó dr. Dudich Endre egyetemi tanárt, társulati elnökünket, hogy továbbra is tartsa meg a Társulat szoros kapcsolatát a múzeumhoz, és rendszeres szakmai tanácsadással, gyűjtéssel segítsék a Barlangtani Múzeum továbbfejlesztését.

A Vármúzeum dolgozói azután megtették az utolsó simításokat ahhoz, hogy a következő vasárnap, május 7-én, délelőtt 10 órakor a nyilvánosságnak is megnyissa kapuit a Barlangtani Múzeum. A megnyitó ünnepi beszédét dr. Ortutay Gyula egyetemi tanár, rektor, a Hazafias Népfront országos főtítkára mondta. A Hazafias Népfront I. kerületi bizottsága ugyanis már korábban felvetette azt a kérdést, hogy mi módon lehetne a vár pin-

céit és annak régi múzeumát újból közkinccsé tenni.

Dr. Papp Ferenc társelnökünk és Barátosi Piroska tagtársunk az I. kerületi Hazafias Népfront bizottsági tagjai kapták azt a feladatot, hogy a Társulat és a Népfront együttes törekvéseiből közös, eredménnyel kecsegtető munkát kovácsoljanak. A Hazafias Népfront tagjainak és a barlangkutatóknak szerencsés egymásra találása tette lehetővé, hogy — a célkitűzéseinket megértő vármúzeumi dolgozók beleegyezésével — két hónap alatt elkészüljön és a nyilvánosság elé lépjen a BARLANGTANI MÚZEUM.

Úgy gondolom érdekes, de tanulságos is visszapillantani: hogyan valósult meg a Barlangtani Múzeum 1961. május 1-ére?

1961-ben a Hazafias Népfront Műszaki Bizottsága 3 alkalommal, a barlangkutatók vezetőségi szinten ugyancsak 3 alkalommal (18—18, illetve 10—10 fő részvevővel) foglalkoztak a Barlangtani Múzeum ügyével. Helyszíni előzetes kiszálláson — két alkalommal — mintegy 42-en vettek részt, szakmai megbeszélést legalább 9 alkalommal mintegy 6—6 személy tartott. Hivatalos szervekkel folytatott tárgyalást több, mint 7 alkalommal, átlagban 7 fővel tartottunk, ami azt jelenti,

Ásványok
szekrényei
a Nyugati-
teremben
(Lőrincz
József
felvétele)

A Barlangtani Múzeum megnyitása

Jobbról balra: dr. Gyalmos János, a Föv. Tanács VB elnökhelyettese, dr. Ortutay Gyula, rektor, a Hazafias Népfront főtíkára, dr. Papp Ferenc egy. tanár, a MKBT társelnöke, dr. Szilágyi János, a Történeti Múzeum főigazgatóhelyettese, dr. Kertai György, a Földtani Társulat elnöke, dr. Dénes György, az MKBT titkára. (Lőrincz József felv.)

hogy a múzeum érdekében 24 különböző értekezleten 229 ember vett részt legalább 1—1 óráig tartó tárgyalással. Ehhez járul a lelkes barlangkutató ifjúságnak 3015 tényleges munkaórája. Segítette adományaival múzeumunk megvalósulását az Állami Földtani Intézet, a Vizsgádkodási Tudományos Kutató Intézet, a Nemzeti Múzeum, az I. kerületi tanács és a Fővárosi Tanács (10 000,— Ft), a Baradla-barlang igazgatója, a „Kadić Ottokár” barlangkutató csoport és a Nehézipari Minisztérium, végül sok társulati tagunk személyes adománya. Ezúton köszönjük valamennyi adakozó segítségét.

A fizikai munka oroszlánrészét a Műszaki Egyetem barlangkutatói végezték. Ők mozdították ki holtpontjából a múzeum létesítésének ügyét azzal, hogy az első és legnagyobb akadálnak látszó problémát, 1500 láda múzeumi raktári anyagot a „Barlangtani Múzeum” jelenlegi helyiségeiből két nap alatt másik pincébe szállították át. Ez volt az első aktív megmozdulás, amit most már a cselekedetek láncolata követett (Maucha, Csicsely, Gáboros, Bodnár és még sok más tagtárs nevét kellene itt felsorolnom).

A Barlangtani Múzeum berendezésében részt vett a Budapesten lakó teljes vezetőség, élén dr. Papp Ferenc egyetemi tanárral, aki az egész munka motorja és szervezője volt. Sok-sok munkaórán dolgoztak a Kinizsi, a Vörös Meteor, a Petőfi Sándor gimnázium, a Mórlic Zsigmond gimnázium és a Szabó József geológiai technikum barlangkutató tagjai, és még több csoport is segített néhány tagján keresztül. Az Ifjúsági Bizott-

ságunk és annak vezetői sem hiányoztak a dolgozók közül. Mégis, néha azt hittük egy-egy újabb akadály előtt, hogy gyöngék, erőtlenségünk, nem bírjuk tervünket keresztülvinni. Ilyenkor bátorító szavával és kívánságunk támogatásával Aczél Endre, a Hazafias Népfront I. kerületi elnöke sietett segítségünkre. Ő nyitotta meg azokat a kapukat, amelyek kulcsát mi nem találtuk meg, és a munka ment tovább.

Amikor a fiatalok elcsüggedtek, Molnár András építőmester vitte tovább a munka lendületét, példát mutatva mindennapi rendszeres munkájával és hitével, hogy idejére elkészülünk. Megérkezett a villanyvilágítás anyaga is. Ekkor ismét a Műszaki Egyetem barlangkutató csoportja vette át a munka nehezét. Volt köztük, aki három napon át csak mosdani járt haza és nem is aludt, hogy a kitűzött határidőre elkészüljünk. Olyanok, akik másnap Lengyelországba indultak, előző napon sok órán át dolgoztak, hogy elkészüljünk. A Barátosi-család kollektívájának példája egyre több családtagot vonzott az önkéntes dolgozók közé, akik itt tanulnak meg megszeretni a barlangkutatókat.

Ötlet ötlet után alakította múzeumunkat. Az a műegyetemi laboráns, akinek tudása és szorgalma oszlatta el az utolsó nehézséget a kiállító szekrények elkészítésével, bizonyára megérezte mindnyájunknak köszönetét, amikor a szerető kezek végre elkezdhettek „berakodni”. Neppel ősemberei, Áts és Müller paleolitikai lassan helyükre találtak. Vértés László megjelenése után a „barlangi cserepek és egyéb maradványok” vándoroltak a vitri-

nekbe. Bertalan és Gráfné a könyvek, kiadványok szekrényeit rendezték be, Dénes György a fényképek felirataival, Kessler Hubert a térképek elrendezésével segítette a Társulat nagy kollektív munkáját.

Igyekezettünk siker koronázta. Amikor először aludt el az ideiglenes mennyezetlámpa, hogy helyet adjon a szekrényekben elhelyezett fénycsövek „rejtett” megvilágításának, úgy éreztük valamennyien, mintha elvarázsolt kastélyba kerültünk volna. A pince — múzeum má lépett elő, és ahogy élénk hozza mondanivalóját: a látogatók szívéhez szól elsősorban és annak lenyűgözése után kerülhet csak sor a kiállított anyag megtekintésére.

Lássuk hát mi van a „Barlangtani Múzeumban”, mit kap, aki oda bemegy, aki iránta érdeklődik?

Barlangmúzeum valójában már régebben is volt itt. Kadić Ottokár kezdeményezte annak idején. Kessler Hubert, Schönviszky László (aki most jóformán minden beszerzést egyedül végzett) már akkor segítették ezt a múzeumot. A régi múzeum azonban a világháború alatt teljesen elpusztult. Romjait találtak csak meg egy félre eső pincerészben. Néhány darabot sikerült közülük eredetiben vagy restaurálva kiállítanunk. A múzeumot magában foglaló vöröstéglás pince maga is műemlék. A téglák terméskövekre támaszkodnak, és alul jelentkezik maga a szőlőben álló mészkő is. Arra lefelé a Várbarlangokba fogunk lejutni, ha majd azt a részt is hozzánk csatolják.

A „pincehelyiséget” csak a rejtett fény világítja meg. A bejárat bolthajtás alól nyílik, ahol sok-sok kép hívja fel ismert barlang-

jaink szépségére a vendégek figyelmét. A bejárat folyosó előbb É-nak indul. Itt helyeztük el üveg faliszekrényekben jelentősebb barlangtani kiadványainkat. Közben lejt a folyosó, — olyan mintha barlangban járnánk —, majd keletnek fordul. A keleti folyosóban barlangtérképeink vannak. Az északi falon találjuk a következő térképeket, rajzokat: az Aggteleki-barlangrendszer helyszínrajza, Aggtelek környékének karsztjelenségei, Kossuth-barlang, a Rejtekszomboly, Jósavafői kutató állomás, Óriászomboly, Vass Imre-barlang, a budai Várhegy földtani szelvénye. A folyosó déli falán találjuk: Pálvölgyi-cseppkőbarlang, Budai-hegység barlangjai, Istállóskői-barlang, a Szeleta-barlang több szelvényét, rajzát, összesen 20 darabot. Mindezek üveg alatt vannak felfüggesztve, írásaik jól olvashatók. (Általában kérjük 30×40 cm-es rajzokkal kiegészíteni a gyűjteményt). A folyosó végén lépcsőn „ereszkedünk” még lejjebb, majd északnak fordulva bejutunk a tulajdonképpeni Barlangtani Múzeumba. Az első nagyobbik terem a Nyugati-terem. Itt láthatjuk három hatalmas kiállító asztalban a Baradla, Sátorköpusztai-barlang, a budai barlangok és néhány más lelőhelyekről származó, mintegy 138 db-ból álló ásvány-közetgyűjteményt. (A megnevezettek kivételével alig van máshonnan anyag, ezért kérjük a kutató csoportokat, hogy egészítsék ki kiállításunkat.)

A Nyugati-terem nyugati sarkában „cseppkővilág” címmel a Baradlából származó és itt felállított sztalaktitok és sztalagmitok láthatók. A teremnek ugyanezen a végén húzódó párkányán a bányászlámpák fejlődését mutatja be a kiállított anyag, az olajmécses-

A Barlangtani Múzeum megnyitása

Jobbról balra: Barátosi József, az MKBT ügyv. társelnöke, Kertai Nándorné, I. kerületi tanács tag, Aczel Andor, a Hazafias Népfront I. ker. elnöke, dr. Pesta László, a Föv. Tanács VB. elnöke, dr. Ortutay Gyula, rektor, a Hazafias Népfront főtitkára, dr. Papp Ferenc egy. tanár, az MKBT társelnöke (Lőrincz József felvétele)

A régi
Barlang-
múzeum
restaurált
ősemberei-
vel ismer-
kednek a
látogatók
(Lőrincz
József
felvétele)

től a mai villamos-sisaklámpáig. A falon csákányok, bányász biztonsági öv, majd képek hosszú sora következik. Külön szekrényben a Mátyáshegyi-, Szemlőhegyi- és Ferenchegyibarlang térképe.

A Keleti-terem kisebb a másiknál. A falon függő képeken kívül itt találjuk a barlangi medve, a mammut, a gyapjas orrszarvú stb. kisebb-nagyobb csontjait, összesen 10 db-ot. Itt külön szekrényben mintegy 63 db pattintott kőszerszám stb. van.

A falakon körben, lent és a bejárónál több mint 50 kép mutatja be hazánk barlangjainak legszebb részeit. A fényképeket legna-

gyobb részt Markó, Hazslinszky, Hollenzer képeiből állítottuk ki.

Most még néhány szót a szervezésről is Szervezetileg a „Barlangtani Múzeum” a Vár-múzeum részlege. Ugyanazzal a belépőjegy-gyel lehet a Barlangtani Múzeumot is megtekinteni. A barlangtani múzeumnak 1961-ben csak vasárnapokon lesz nyitva, és ezalatt a szolgálatot a Társulat tagjaiból kell megszervezni. A Barlangtani Múzeum továbbfejlesztésére, újabb anyag begyűjtésére és rendezésére fiatalokból „Múzeumi szakbizottság” alakult. Elnöke: dr. Papp Ferenc. Ez az új szakbizottság szoros kapcsolatot tart valamennyi szakbizottságunkkal.

*Das „Höhlenkunde-Museum” zu Budapest
wurde eröffnet
Von Barátosi József*

Am 1. 5. 1961. wurde das neue „Höhlenkunde-Museum” in den Räumen des „Burgmuseums” feierlich eröffnet. In Ungarn gab es schon in den 30-er, 40-er Jahren ein solches Museum, das aber während des zweiten Weltkrieges vernichtet wurde. Bei der Herstellung des neuen Höhlenkunde-Museum hat die Höhlenforscher-Jugend der Hauptstadt eine grosse Rolle gespielt, die tausende von Arbeitsstunden in freiwilliger Arbeit bei der Herstellung des Museums sich beteiligte. Den grossen Teil des Materials haben die verschiedenen, wissenschaftlichen Organe und die Höhlenforscher-Gruppen zur Verfügung gestellt. Zur Herstellung der Einrichtungen hat der Staat bedeutende materielle Mittel zur Verfügung gestellt.

В Будапеште открылся „Музей Науки о пещерах”

Йожеф Баратоши

1. мая 1961 г. в помещении „Дворцового музея” торжественно открылся венгерский „Музей Науки о пещерах”. В тридцатых — сороковых годах в Венгрии уже существовал такой музей, но он был уничтожен во время второй мировой войны. В создании нового музея пещер в первую очередь участвовала будапештская молодежь, занимающаяся исследованием образования пещер, которая многократно добровольно работала на восстановлении музея. Большую часть музейного материала предоставили различные научные организации и группы, занимающиеся исследованием пещерообразования. Для оборудования получена значительная государственная материальная поддержка.